

Η Εννοιολογική Μεταφορά σε Περιοδικά Τεχνολογίας και σε Μετάφραση από την Αγγλική προς την Ελληνική Γλώσσα

Δάφνη Παπαδούδη
University of Manchester

Abstract: This research project studies the metaphorical conceptualisation of technology in English popular technology magazines (PCMagazine, PCWorld, ComputerActive, T3) and in translation in the respective Greek editions. The study focuses on the cognitive linguistic view of metaphor initially presented by Lakoff and Johnson (1980) and seeks to bring to the foreground the use of conceptual metaphor as a means of meaning construction for technology and to ascertain what kind of source domains are involved in the structure of the target domain of technology. The study seeks to identify both conventional and novel metaphors which have been motivated by correlations in experience between diverse source domains and by the widespread diffusion and impact of technology, and to examine whether similar descriptions and conceptualisations of technology are transferred from English to Greek. Consequently, through the identification and description of metaphors in technology magazines, this project aims to highlight a further aspect of technology which is more social and cultural than purely technical and specialised.

Keywords: conceptual metaphor, technology, translation English-Greek, popular technology magazines

1. Εισαγωγή

Η παρούσα έρευνα μελετάει την εννοιολογική μεταφορά σε Αγγλικά περιοδικά τεχνολογίας και σε μετάφραση στα αντίστοιχα Ελληνικά περιοδικά. Η μελέτη βασίζεται στη θεωρία της εννοιολογικής μεταφοράς, όπως αναπτύχθηκε αρχικά από τους Lakoff & Johnson (1980) και επεκτάθηκε αργότερα από άλλους ερευνητές της γνωστικής γλωσσολογίας, όπως Fauconnier (1999), Charteris-Black (2004), Gibbs (1999), Kövecses (2002, 2003). Στο παρόν κείμενο παρουσιάζονται τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης, περίληψη της θεωρίας της εννοιολογικής μεταφοράς, τα δεδομένα προς ανάλυση, τα πρώτα αποτελέσματα της ανάλυσης και τέλος, τα πρώτα γενικά συμπεράσματα.

Η έρευνα βασίζεται στη διαπίστωση ότι η τεχνολογία έχει αποκτήσει κοινωνική διάσταση, θεωρείται αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας, αποτελεί σύμβολο στην κοινωνία ανάλογα με τις χρήσεις της και τους σκοπούς που εξυπηρετεί, και έχει αναπτύξει τη δική της κουλτούρα. Επίσης, ξεκινάει από την υπόθεση ότι αυτή η κουλτούρα της τεχνολογίας ως νοοτροπία, αξίες, ιδεολογίες και γνώση, εκφράζεται μέσω της γλώσσας σε κείμενα τεχνολογίας, ενώ παράλληλα, μεταφέρεται μέσω της μετάφρασης από τη μία γλωσσική κοινότητα και κουλτούρα στην άλλη. Γιατί, ενώ η τεχνολογία μπορεί να είναι παγκόσμια σαν προϊόντα και εξελίξεις, οι χρήσεις της και αντιλήψεις για αυτή μπορεί να έχουν πιο τοπικό χαρακτήρα, γεγονός που μπορεί να διαφαίνεται στον τρόπο που μιλάμε και γράφουμε για την τεχνολογία. Να σημειωθεί ότι με τον όρο τεχνολογία εννοούμε τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, λογισμικό και υλικό (software / hardware), το Διαδίκτυο, την κινητή τηλεφωνία και άλλα δημοφιλή gadgets, όπως οι παιχνιδομηχανές.

Κατόπιν αυτού, η έρευνα έχει ως στόχο να απαντήσει στα ακόλουθα ερωτήματα: Πρώτον, τι μας αποκαλύπτει η εννοιολογική μεταφορά για τον τομέα της τεχνολογίας σε περιοδικά τεχνολογίας και πιο συγκεκριμένα, α) πως εννοιοποιείται μεταφορικά η τεχνολογία στην Αγγλική γλώσσα, και β) τι μας αποκαλύπτει η εννοιολογική μεταφορά για τους τρόπους σκέψης και έκφρασης περί της τεχνολογίας στην Αγγλική γλώσσα. Δεύτερον, πώς μεταφράζεται η εννοιολογική μεταφορά στις αντίστοιχες ελληνικές εκδόσεις, και πιο συγκεκριμένα, α) ποιες οι ομοιότητες και οι διαφορές στους τρόπους με τους οποίους εννοιοποιείται η τεχνολογία σε περιοδικά τεχνολογίας ανάμεσα στα Αγγλικά και Ελληνικά, και β) που μπορεί να οφείλονται αυτές οι ομοιότητες και οι διαφορές σε κοινή εμπειρική βάση, σε επιρροές από την Αγγλική γλώσσα και τον τρόπο σκέψης, ή σε πολιτισμικές ιδιαιτερότητες;

2. Η Θεωρία της Εννοιολογικής Μεταφοράς

Προκειμένου να ερευνήσουμε τη γλώσσα της τεχνολογίας, βασιστήκαμε στη σύγχρονη, γνωσιακή θεωρία της μεταφοράς, όπως ερευνήθηκε αρχικά από τους Lakoff και Johnson, θεωρώντας ότι αυτή θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο στη διερεύνηση του τρόπου σκέψης και αντίληψης περί της τεχνολογίας.

Η εννοιολογική μεταφορά (conceptual metaphor) προσεγγίζει τη μεταφορά ως διαδικασία της σκέψης και τρόπο οργάνωσης και έκφρασης της εμπειρίας, και όχι ως ένα γλωσσικό φαινόμενο. Με αφετηρία τις έννοιες, πως δηλαδή συλλαμβάνουμε έννοιες, πως αυτές οι έννοιες καθορίζουν και κυριαρχούν στον τρόπο δράσης μας, πως αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο και την πραγματικότητα, τις διαπροσωπικές σχέσεις, τον εαυτό μας, την κοινωνία, τον πολιτισμό και την κουλτούρα μας, οι συγγραφείς καταλήγουν ότι το βασικό αντιληπτικό μας σύστημα είναι «θεμελιωδώς μεταφορικό εκ φύσεως» (Lakoff και Johnson, 1980: 3) και ότι η μεταφορική σκέψη θεμελιώνεται στην καθημερινή σκέψη και εμπειρία.

Οι Lakoff και Johnson έθεσαν σε αμφισβήτηση το ρόλο της μεταφοράς ως λογοτεχνικό τέχνασμα για αισθητικούς σκοπούς, υποστηρίζοντας ότι η μεταφορά χρησιμοποιείται ευρέως στην καθημερινή ζωή για λόγους κατανόησης και έκφρασης εννοιών. Βασικό σημείο της θεωρίας είναι ότι η εννοιολογική μεταφορά συμβάλλει στη δόμηση της ανθρώπινης σκέψης και θεμελιώνεται στην ανθρώπινη εμπειρία, η οποία περιλαμβάνει σωματικές, αντιληπτικές, γνωστικές, βιολογικές και πολιτισμικές εμπειρίες (Lakoff & Johnson 1980, Kövesces 2002: 67-77, Παπαρούση 2008). Κατά συνέπεια, η μεταφορά παρέχει γνώση σχετικά με πεποιθήσεις, τρόπους σκέψης, συναισθήματα και συμπεριφορές. Σημαντικό ρόλο παίζει επίσης το επικοινωνιακό συγκείμενο που σε συνδυασμό με την 'προσωπική ιστορία' (Kövesces, 2002 : 194) του συγγραφέα και του αναγνώστη, συμβάλλουν στη χρήση και την κατανόηση των μεταφορών (Steen, 1999 : 506).

Η ουσία της μεταφοράς είναι η κατανόηση και εμπειρία ενός αφηρημένου εννοιολογικού τομέα σε σχέση με έναν άλλο, συνήθως, πιο συγκεκριμένο εννοιολογικό τομέα. Τα βασικά στοιχεία που απαρτίζουν την εννοιολογική μεταφορά είναι: Ο τομέας-στόχος (source domain), ο τομέας-πηγή (target domain), οι αντιστοιχίσεις (mappings) μεταξύ πηγής και στόχου και οι μεταφορικές γλωσσικές εκφράσεις (metaphorical linguistic expressions). Ο τομέας-στόχος είναι ο εννοιολογικός τομέας που προσπαθούμε να κατανοήσουμε και συνήθως αφορά αφηρημένες έννοιες, ενώ ο τομέας-πηγή είναι το εννοιολογικό πεδίο που χρησιμοποιούμε για να εκφράσουμε τον τομέα-στόχο και συνήθως αφορά συγκεκριμένες έννοιες. Για να κατανοήσουμε έναν εννοιολογικό τομέα με τους

όρους ενός άλλου δημιουργείται ένα σύστημα συστηματικών αντιστοιχίσεων (mappings) ανάμεσα στον τομέα-πηγή και τον τομέα-στόχο, όπου συστατικά εννοιολογικά στοιχεία του τομέα-στόχου, και όχι μεμονωμένα λεξικολογικά στοιχεία, αντιστοιχούν σε συστατικά εννοιολογικά στοιχεία του τομέα-πηγή, με σκοπό να προσεγγίσουμε και να κατανοήσουμε έννοιες αόριστες και αφηρημένες. Η μεταφορά εκδηλώνεται μέσω των μεταφορικών γλωσσικών εκφράσεων, οι οποίες εμφανίζονται στο επιφανειακό προτασιακό επίπεδο. Με άλλα λόγια, μεταφορικές εκφράσεις είναι οι λέξεις και οι εκφράσεις που χρησιμοποιούμε για να εκφράσουμε τις εννοιολογικές μεταφορές στο προφορικό ή γραπτό λόγο. Οι εννοιολογικές μεταφορές και οι μεταφορικές γλωσσικές εκφράσεις τους μπορεί να είναι «συμβατικές» (conventional), δηλαδή να είναι παγιωμένες στη γλώσσα με αποτέλεσμα να μην καταφαίνεται η μεταφορικότητά τους, ή «καινοφανείς» (novel), οι οποίες συνήθως προκύπτουν ως προεκτάσεις των συμβατικών μεταφορών.

Για παράδειγμα, μία συμβατική μεταφορά που χρησιμοποιείται τόσο στην Ελληνική όσο και σε άλλες γλώσσες είναι η μεταφορά Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΤΑΞΙΔΙ. Εδώ παρατηρούμε ότι ο τομέας-στόχος που θέλουμε να κατανοήσουμε είναι η ΖΩΗ και χρησιμοποιούμε τον τομέα-πηγή ΤΑΞΙΔΙ. Οι αντιστοιχίσεις που δημιουργούνται προκύπτουν από τις γνώσεις και τις εμπειρίες μας από ταξίδια. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι τα έμβια όντα εκφράζονται ως ταξιδιώτες, οι φάσεις της ζωής εκφράζονται ως αποστάσεις που διανύουν οι ταξιδιώτες, οι επιλογές που κάνουμε στη ζωή ως οι κατευθύνσεις που ακολουθούμε και ο σκοπός της ζωής εκφράζεται ως προορισμός του ταξιδιού.

Τομέας-πηγή: ΤΑΞΙΔΙ

Τομέας-στόχος: ΖΩΗ

Αντιστοιχίσεις:

Οι ταξιδιώτες	→ Τα έμβια όντα
Η απόσταση που διανύεται	→ Οι φάσεις της ζωής
Η κατεύθυνση που ακολουθείται	→ Οι επιλογές της ζωής
Ο προορισμός του ταξιδιού	→ Ο σκοπός της ζωής

Κατόπιν αυτού, η μεταφορά Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΤΑΞΙΔΙ γίνεται άμεσα αντιληπτή σε μεταφορικές εκφράσεις, όπως:

- 1) Πρέπει να *προχωρήσεις* και να *ξεχάσεις* το παρελθόν.
- 2) Δεν ξέρω τι θα κάνω στο μέλλον – έχω *χάσει τον προσανατολισμό* μου.
- 3) Η εφηβεία είναι το κρίσιμο *σταυροδρόμι* της ζωής.

Οι γνώσεις και οι εμπειρίες μας σχετικά με τα ταξίδια μάς βοηθούν όχι μόνο να κατανοήσουμε τις μεταφορικές εκφράσεις και τη μεταφορά, αλλά και να την εμπλουτίσουμε με νέες εκφράσεις. Στο παράδειγμα 1, η έκφραση *προχωρήσεις* δηλώνει κίνηση από έναν τόπο προς κάποιον άλλο. Η αλλαγή αυτή του τόπου αντιστοιχεί εδώ με την αλλαγή της φάσης στη ζωή, με την έννοια ότι για να περάσει κανείς από τη μία φάση στην άλλη είναι σαν να αλλάζει τοποθεσίες, πηγαίνοντας από τη μία στην άλλη. Στα παραδείγματα 2 και 3, οι εκφράσεις *προσανατολισμό* και *σταυροδρόμι* αντιστοιχούν με επιλογές στη ζωή. Ανάλογα προς ποια κατεύθυνση θα επιλέξει κανείς να βαδίσει αντιστοιχεί στις αποφάσεις ζωής που θα πάρει.

3. Εννοιολογική Μεταφορά και Τεχνολογία

Η σχέση της εννοιολογικής μεταφοράς με την τεχνολογία δεν είναι καινούργια. Η μεταφορά χρησιμοποιείται ως μέσο κατανόησης στο χώρο της τεχνολογίας και

διαδραματίζει διττό ρόλο: χρησιμοποιείται για επεξηγηματικούς λόγους και στην ανάπτυξη της ορολογίας. Για παράδειγμα, οι μεταφορές της ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (DESKTOP metaphor) και του ΙΟΥ (VIRUS metaphor). Η πρώτη δημιουργήθηκε για να επεξηγήσει το περιβάλλον του υπολογιστή ως περιβάλλον γραφείου, δηλαδή με φακέλους, αρχεία, καλαθάκι αχρήστων, κλπ. Η δεύτερη βασίζεται στις γνώσεις μας και εμπειρίες σχετικά με βιολογικούς ιούς και τη δράση τους (αναπαραγωγή, μετάδοση, διάγνωση, ίαση) και δημιουργήθηκε αρχικά για να εξηγήσει τη λειτουργία των ηλεκτρονικών ιών και κατά συνέπεια, να συμβάλλει στην ανάπτυξη της σχετικής ορολογίας.

Με σκοπό να επαληθεύσουμε την υπόθεση μας και να απαντήσουμε στα ερωτήματα της έρευνας, χρησιμοποιήσαμε ως δεδομένα 4 περιοδικά τεχνολογίας που εκδίδονται σε Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ, και τις αντίστοιχες εκδόσεις στην Ελλάδα: τα αγγλικά PCWorld και Computer Active και τα αμερικάνικα PCMagazine και T3. Βασικός λόγος για την επιλογή των δεδομένων είναι ότι το ελληνόφωνο κοινό επιλέγει να ενημερώνεται σε θέματα τεχνολογίας από άμεσες πηγές πληροφόρησης, όπως το Διαδίκτυο και τα περιοδικά που εκδίδονται σε μηνιαία βάση και θεωρούνται ως ένα αξιόπιστο, διαδεδομένο και εξειδικευμένο μέσο παραγωγής, αναπαραγωγής και διάχυσης πληροφοριών στο ευρύ κοινό. Επιλέξαμε 48 αγγλικά άρθρα, 12 από κάθε περιοδικό και τα αντίστοιχα σε μετάφραση.

Κατά τη συγγραφή του παρόντος κειμένου, έχει ολοκληρωθεί η ανάλυση των δεδομένων στην Αγγλική γλώσσα, κατά την οποία εντοπίστηκαν περίπου 7,000 μεταφορικές εκφράσεις, οι οποίες χωρίζονται σε 14 κύριες μεταφορές και σε 29 δευτερεύουσες μεταφορές, ως υποκατηγορίες των πρώτων (βλ. Πίνακα 1). Αυτές οι μεταφορές, κύριες και δευτερεύουσες, και οι μεταφορικές τους εκφράσεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: 1) σε μεταφορές που έχουν προκύψει από το σχεδιασμό κάποιας τεχνολογίας και αποτελούν μέρος της τεχνολογικής ορολογίας, όπως η μεταφορά του ΙΟΥ. 2) σε συμβατικές μεταφορές και εκφράσεις, δηλαδή παγιωμένες μεταφορές σε μια γλώσσα, όπως η προσωποποίηση, και, 3) σε καινοφανείς μεταφορές και εκφράσεις, δηλαδή μεταφορές που έχουν προκύψει ως προεκτάσεις των συμβατικών μεταφορών ή της ορολογίας. Για παράδειγμα, η μεταφορά Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΟΘΟΥ, η οποία θεωρείται ως προέκταση της προσωποποίησης, δηλαδή της συμβατικής μεταφοράς Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

Η τρίτη πιο διαδεδομένη μεταφορά που εντοπίστηκε στα δεδομένα είναι η κύρια μεταφορά Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑ, με δευτερεύουσα μεταφορά Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΟΧΗΜΑ. Η μεταφορά αυτή εννοιοποιεί την τεχνολογία ως όχημα και εστιάζει στις τεχνικές και μηχανικές πλευρές της τεχνολογίας. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται ο τομέας-πηγή ΟΧΗΜΑ για να κατανοήσουμε τον τομέα-στόχο ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ. Με βάση τις μεταφορικές εκφράσεις που εντοπίσαμε στα δεδομένα, δημιουργήθηκαν οι εξής αντιστοιχίσεις:

Τομέας-πηγή: ΟΧΗΜΑ

Τομέας-στόχος: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Αντιστοιχίσεις:

Μέρη του οχήματος	→ Μέρη της τεχνολογίας
Μηχανολογία του οχήματος	→ Ανάπτυξη τεχνολογίας
Λειτουργία του οχήματος	→ Λειτουργία τεχνολογίας
Απόδοση του οχήματος	→ Απόδοση τεχνολογίας

Ενδεικτικά, αναφέρουμε τις ακόλουθες μεταφορικές εκφράσεις:

- Ogling the **machine**, it's hard to believe that such an elegant piece of hardware could come from such a strait-laced **design blueprint** [...]. [T3, The PSP]
- The term actually stands for Asynchronous JavaScript and XML, which reveals a bit about what you'll find **under the hood** – though not much. [PCM, Web e-mail clients]

Περνώντας στη μετάφραση, παρατηρούμε ότι οι αντίστοιχες ελληνικές μεταφορικές εκφράσεις χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Σε εκφράσεις που παρουσιάζουν ομοιότητα, με την έννοια ότι διατηρούν τον ίδιο τομέα-πηγή, όπως στο παράδειγμα:

- Ogling the **machine**, it's hard to believe that such an elegant piece of hardware could come from such a strait-laced **design blueprint**, [...]. [T3, The PSP]
- Στην πραγματικότητα, θα ήταν πολύ δύσκολο να φανταστεί κανείς στο παρελθόν ένα τόσο **κομψό μηχάνημα, σχεδιασμένο** με τόση λεπτομέρεια, [...].

Εδώ διατηρείται ο τομέας-πηγή ΟΧΗΜΑ και συγκεκριμένα, μέρος της μηχανολογίας ενός οχήματος που είναι ο σχεδιασμός αντιστοιχεί στο σχεδιασμό μιας τεχνολογίας.

Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν εκφράσεις που παρουσιάζουν διαφορά, με την έννοια ότι ο τομέας-πηγή αλλάζει, όπως στο παράδειγμα:

- The term actually stands for Asynchronous JavaScript and XML, which reveals a bit about what you'll find **under the hood** – though not much. [PCM, Web e-mail clients]
- Ο όρος AJAX αποτελεί ακρωνύμιο του Asynchronous JavaScript and XML και αποκαλύπτει κατά ένα ποσοστό –αλλά όχι μεγάλο- τι θα βρει κανείς **στο παρασκήνιο** [στον κώδικα] μιας υπηρεσίας Web.

Στην αγγλική πρόταση έχουμε τον τομέα-πηγή ΟΧΗΜΑ και την έκφραση *under the hood* που εκφράζει τμήμα της τεχνολογίας σε σχέση με το μέρος του οχήματος που αναφέρεται. Αντίθετα στη μετάφραση ο τομέας-πηγή αλλάζει από ΟΧΗΜΑ σε ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: η ελληνική έκφραση *στο παρασκήνιο* δηλώνει ότι χρησιμοποιείται ο φυσικός χώρος για να κατανοήσουμε τη διάταξη του εικονικού χώρου. Έτσι, η ελληνική έκφραση ανήκει στη μεταφορά ΤΟ ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΙΝΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ. Επίσης, στο συγκεκριμένο παράδειγμα, ο μεταφραστής επεξηγεί τη μεταφορά αναφέροντας ποιο σημείο του εικονικού χώρου εννοεί, δηλαδή, τον κώδικα.

4. Συμπεράσματα

Με βάση τις κατηγορίες των μεταφορών που εντοπίσαμε στα δεδομένα, παρατηρούμε ότι η μεταφορά διαδραματίζει πολλαπλό ρόλο. Πιο συγκεκριμένα, η μεταφορά αποτελεί

- μέσο κατανόησης και επεξήγησης της τεχνολογίας, όπως οι μεταφορές του ΙΟΥ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΟΣ, ΦΡΟΥΡΙΟΥ,
- μέσο σκέψης και έκφρασης περί της τεχνολογίας, όπως η μεταφορά Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ,

- μέσο κοινωνικής προβολής της τεχνολογίας, όπως η μεταφορά Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ,
- μέσο εξανθρωπισμού, όπως η μεταφορά Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ,
- μέσο αξιολόγησης της τεχνολογίας, η μεταφορά Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΗΧΑΝΗ,
- μέσο δημιουργίας συναισθημάτων για την τεχνολογία, όπως η μεταφορά Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΟΘΟΥ.

Από το μικρό όγκο των ελληνικών που έχουμε δει ως τώρα, συμπεραίνουμε ότι οι κατηγορίες των μεταφορών που χρησιμοποιούνται στα αγγλικά άρθρα διατηρούνται και στις ελληνικές μεταφράσεις. Επίσης, παρατηρούμε ότι οι τομείς-πηγές διατηρούνται σε μεγάλο βαθμό στη μετάφραση, σε περιπτώσεις που οι μεταφορικές εκφράσεις βασίζονται σε κοινές εμπειρίες μεταξύ της αγγλικής και ελληνικής γλώσσας και κουλτούρας, για παράδειγμα *machine* και *μηχάνημα* (Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΗΧΑΝΗ). Αντίθετα, παρατηρούνται αλλαγές από έναν τομέα-πηγή Α σε ένα τομέα-πηγή Β, σε περιπτώσεις που μεταφορικές εκφράσεις εκφράζουν πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, για παράδειγμα *under the hood* και *στο παρασκήνιο* (Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΗΧΑΝΗ, ΤΟ ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΙΝΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ). Τέλος, να σημειωθεί ότι υπάρχει και ένα ποσοστό αμετάφραστων μεταφορικών εκφράσεων, όπου ο μεταφραστής έχει επιλέξει να τις παραλείψει τελείως από το κείμενο. Ο Πίνακας 1 περιλαμβάνει το σύνολο των τομέων-πηγών που χρησιμοποιούνται στη μεταφορική δόμηση της τεχνολογίας. Οι κατηγορίες χωρίζονται σε έμψυχα και άψυχα όντα και σε κύριους και δευτερεύοντες τομείς-πηγές.

Στόχος της μελέτης είναι να φέρει στο προσκήνιο τη μεταφορική χρήση της γλώσσας στην ανάπτυξη της τεχνολογικής ορολογίας, καθώς και να εντοπίσει τους τρόπους με τους οποίους αντιλαμβανόμαστε την τεχνολογία μέσω της γλώσσας που χρησιμοποιούμε για να την εκφράσουμε και να την περιγράψουμε. Η ανάλυση των εννοιολογικών μεταφορών στα αγγλικά κείμενα και στις μεταφράσεις στην Ελληνική γλώσσα έχει ως στόχο να αποκαλύψει τι είδους τομείς-πηγές εμπλέκονται στη δόμηση του τομέα-στόχου της τεχνολογίας, να φέρει στην επιφάνεια συμβατικές και καινοφανείς εννοιολογικές μεταφορές που προκύπτουν από την ανθρώπινη επαφή με την αυξανόμενη χρήση της τεχνολογίας και τον αντίκτυπο αυτής στην ανθρώπινη εμπειρία και τέλος, να εξετάσει, μέσω της μετάφρασης, κατά πόσο οι μεταφορές αυτές μεταφέρουν από τη γλώσσα-πηγή στη γλώσσα-στόχο παρόμοιες περιγραφές και αντιλήψεις. Δεδομένου ότι η τεχνολογία είναι παγκόσμια, η έρευνα προσπαθεί να απαντήσει στο ερώτημα εάν η γλώσσα-πηγή παρουσιάζει και προωθεί κοινές μεταφορές μεταξύ των δύο γλωσσών ή εάν οι μεταφορές αυτές διατηρούν και 'τοπικό χρώμα' εφόσον η εκάστοτε γλώσσα αντικατοπτρίζει και την κουλτούρα της χώρας όπου ομιλείται. Συνεπώς, μέσω του εντοπισμού και της ανάλυσης των μεταφορών σε περιοδικά τεχνολογίας, η μελέτη στοχεύει να καταδείξει ότι η αλληλεπίδραση μεταξύ της τεχνολογίας και της γλώσσας και σκέψης φανερώνει στοιχεία πολιτισμού και κατ' επέκταση, να τονίσει μια περαιτέρω πλευρά της τεχνολογίας, η οποία είναι περισσότερο κοινωνική και πολιτισμική, ξεφεύγοντας από το αυστηρό ύφος του τεχνικού και εξειδικευμένου τομέα.

ΕΜΨΥΧΑ ΟΝΤΑ		ΑΨΥΧΑ ΟΝΤΑ	
ΚΥΡΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ-ΠΗΓΗ	ΔΕΥΤΕΡΕΥΩΝ ΤΟΜΕΑΣ-ΠΗΓΗ	ΚΥΡΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ-ΠΗΓΗ	ΔΕΥΤΕΡΕΥΩΝ ΤΟΜΕΑΣ-ΠΗΓΗ
ΑΝΘΡΩΠΟΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΜΗΧΑΝΗΜΑ	ΟΧΗΜΑ
	ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ		ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ
	ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ		ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ
	ΦΥΛΟ		ΠΛΟΙΟ
	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΣΩΜΑ	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΑΓΩΝΑΣ ΔΡΟΜΟΥ
	ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ		ΠΟΛΕΜΟΣ
	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ		ΑΓΩΝΑΣ ΜΠΟΞ
	ΕΜΦΑΝΙΣΗ	ΦΡΟΥΡΙΟ	ΜΑΧΗ
	ΡΟΛΟΙ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ		ΑΜΥΝΑ
ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	ΖΩΟ		ΕΠΙΘΕΣΗ
	ΦΥΤΟ		ΚΑΤΑΣΚΟΠΕΙΑ
	ΥΓΕΙΑ/ΑΣΘΕΝΕΙΑ		ΕΙΣΒΟΛΗ
	ΖΩΗ/ΘΑΝΑΤΟΣ	ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ	ΣΥΜΒΟΛΟ
	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ		ΜΟΔΑ
			ΡΟΥΧΙΣΜΟΣ
		ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ	
		ΠΡΟΟΔΟΣ	
		ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΟΘΟΥ	
		ΠΑΙΧΝΙΔΙ	
		ΦΑΓΗΤΟ/ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ	
		ΥΠΕΡΦΥΣΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ	
		ΕΜΠΕΙΡΙΑ	
		ΦΥΣΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	ΦΥΣΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
			ΦΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ
			ΕΙΚΟΝΕΣ-ΣΧΗΜΑΤΑ (ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ, ΜΕΣΑ-ΕΞΩ)
			ΛΕΩΦΟΡΟΣ

Πίνακας 1 Κύριες και δευτερεύουσες μεταφορές της τεχνολογίας.

Βιβλιογραφία

- Charteris-Black J. (2004). *Corpus Approaches to Critical Metaphor Analysis*. Palgrave Macmillan.
- Fauconnier G. (1999). "Methods and Generalizations". In T. Janssen & G. Redeker (eds), *Cognitive Linguistics: Foundations, scope and methods*. Berlin and New York: Mouton de Gruyter, 95-127.
- Gibbs R.-W. Jr. (1999). "Taking Metaphor Out of Our Heads and Putting it into the Cultural World". In R. W. Jr. Gibbs & G. J. Steen (eds), *Metaphor in Cognitive Linguistics*, Amsterdam and Philadelphia: J. Benjamins, 145-166.
- Grady J. (1999). "A Typology of Motivation for Conceptual Metaphor: Correlation vs. Resemblance". In R. W. Gibbs, Jr. and G. J. Steen (eds), *Metaphor in Cognitive Linguistics*. Amsterdam and Philadelphia: J. Benjamins, 79-100.
- Johnson M. (1987). *The Body in the Mind: The bodily basis of meaning, imagination, and reason*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Kövecses Z. (2002). *Metaphor: A practical introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Kövecses Z. (2003). *Metaphor and Emotion: Language, culture, and body in human feelings (Studies in Emotion and Social Interaction)*. Cambridge University Press.
- Lakoff G. & M. Johnson (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago & London: The University of Chicago Press.
- Lakoff G. (1987). *Women, Fire and Dangerous Things: What categories reveal about the mind*. Chicago & London: The University of Chicago Press.
- Lakoff G. (1993). "The contemporary theory of metaphor". In A. Ortony (ed.), *Metaphor and Thought*, Cambridge: Cambridge University Press, 202-251.
- Παπαρούση Μ. (2008). Εννοιολογική μεταφορά : μια απόπειρα διδακτικής αξιοποίησης. Ηλεκτρονικό περιοδικό Κείμενα 8 (<http://keimena.ece.uth.gr>).
- Steen G.-J. (1999). "From Linguistic to Conceptual Metaphor in Five Steps". In R. W. Gibbs, Jr. & G. J. Steen (eds), *Metaphor in Cognitive Linguistics*, Amsterdam & Philadelphia: J. Benjamins.